

niedziela

głos z Torunia

NR 41 (773) • J • ROK LII • 11 X 2009 • TORUŃ

TEMAT TYGODNIA

Zdobywać wolność

Dzień Papieski jest obchodzony od 2001 r. w niedzielę poprzedzającą rocznicę wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową. Tegoroczny, dziewiąty, pod hasłem: „Jan Paweł II – Papież Wolności”, przypada 11 października, w roku 30. rocznicy pierwszej pielgrzymki Papieża do Polski. Obchody, których koordynatorem jest Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, odbywają się w czterech wymiarach: intelektualnym, duchowym, artystycznym i charytatywnym. Tego dnia w parafiach i szkołach diecezji toruńskiej odbywają m.in. koncerty, spektakle, konferencje i Msze św., połączone z modlitwą o rychłą beatyfikację Jana Pawła II, a także apele, przedstawienia, wieczornice, wystawy i konkursy.

Pontyfikat był jak powiew wolności w Polsce i Europie. Modlitwa Papieża Polaka sprawiła, że ludzie stawiali się wolni, zwłaszcza w sercu. To on wiedział, że wolność jest potrzebna jak chleb i wołał z mocą: „Wolność jest dana i jednocześnie zadana”. Dlatego „wolności nie można tylko posiadać, nie można jej zużywać. Trzeba ją stale zdobywać i tworzyć przez prawdę”.

W Roku Kapłańskim znaczenie wolności, prawdy i miłości ukazuje cykl pt. „70. rocznica męczeństwa pomorskich kapłanów”, który otwierają słowa Jana Pawła II: „W naszym stuleciu wrócili męczennicy. A są to często męczennicy nieznani, jak gdyby nieznani żołnierze wielkiej sprawy Bożej. Jeśli to możliwe, ich świadectwa nie powinny zostać zapomniane w Kościele” („Tertio millennio adveniente”). Ten numer prezentuje prezbiterów, którzy zginęli w październiku 1939 r.

Beata Pieczykura

ZBIGNIEW KULIKOWSKI

Uroczystościom pogrzebowym przewodniczył bp Andrzej Suski

W NUMERZE:

Ks. kan. Dariusz Kunicki
proboszczem kolegiaty
grudziądzkiej

Poświęcenie figury Serca
Jezusa – w Łasinie

Ku czci Matki Bożej Bolesnej

Ks. Ryszard Czepek
(1942-2009)

Urodził się 6 września 1942 r., 20 czerwca 1977 r. przyjął święcenia kapłańskie i jako oblat wyjechał na misje, najpierw na 4 lata do Kanady, potem na 6 lat do Norwegii. Po powrocie przeniósł się do diecezji toruńskiej i był proboszczem, najpierw w Płużnicy, potem w Grążawach (1995-2007). We wrześniu 2007 r., ze względu na zły stan zdrowia, przeszedł na emeryturę. Zmarł 26 września 2009 r. w szpitalu w Działdowie

Pogrzeb kapłana toruńskiego

Ks. Marian Tomasz Kowalski

Ksiądz Ryszard Czepek zmarł 26 września. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Wielkim Łęcku, rodzinnej miejscowości, gdzie mieszkał po przejściu na emeryturę. Uroczystościom przewodniczył bp Andrzej Suski. Wokół trumny zebrał się ok. 40 kapłanów, rodzina zmarłego, parafianie z Wielkiego Łęcka, Płużnicy i Grążaw. Kościół w Wielkim Łęcku nie pomieścił wszystkich, którzy chcieli

pożegnać się z Księdzem Ryszardem. Z samej grążawskiej parafii przyjechali przedstawiciele prawie każdej rodziny, każdego domu.

Liturgię słowa przygotowali parafianie z Grążaw. O oprawę muzyczną dbało dwóch organistów: Dawid Zieliński i Piotr Jaworski, wychowankowie Księdza Ryszarda. Wartę przy trumnie pełnili strażacy (z Wielkiego Łęcka i Grążaw) i grążawscy ministranci.

Kazanie wygłosił ks. kan. Stefan Maliszewski, proboszcz w Górnym i dziekan dekanatu górnołęckiego. Wspominał życie ks. Czepka, zwłaszcza czas pobytu w Grążawach. Podziękowania wygłosili ks. kan. Marian Wiśniewski, dziekan lidzbarski oraz Anna Wróblewska w imieniu parafii w Grążawach. Mówiła m.in.: „Kiedy 2 lata temu żegnałeś się z nami, przechodząc *dokończenie na str. VI*

Mszy św. przewodniczył ks. Władysław Erdmański

Dziękczynienie za plony

Kamionki Duże

13 września w Kamionkach Dużych, na terenie parafii pw. Matki Bożej Wniebowziętej w Gostkowie, odbyły się Gminne Dożynki, podziękowanie za tegoroczne zbiory. Uroczystość odbyła się w Kamionkach Dużych, ponieważ w bieżącym roku w tym sołectwie swoje jubileusze obchodzą – miejscowa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej (85-lecie działalności) i Koło Gospodyń Wiejskich (45-lecie). Warto podkreślić duży wkład pracy i zaangażowanie sołtysa Kamionek Dużych Danuty Santorek, strażaków i członkiń KGW.

Świętowanie rozpoczęło się Mszą św. dziękczynną pod przewodnictwem proboszcza ks. Władysława Erdmańskiego. Liturgię uświetniały śpiewy młodzieżowej scholii parafialnej ze Świerszczynki pod kierunkiem ks. Macieja Grabowskiego. Przed Mszą św. delegacje z poszczególnych sołectw gminy Łysomice, przy akompaniamencie orkiestry, ustawiły przed ołtarzem korony żniwne, które w czasie Eucharystii zostały poświęcone. Wśród wieńców ze wsi: Kamionki Duże, Łysomice, Gostkowo, Turzno, Tylice, Piwnice, Zęgwirt, Kamionki Małe, Ostaszewo, Kowrów, Wytrębówce, Lulkowo, Świerszczynki,

można było podziwiać m.in. koronę Matki Bożej wykonaną z ziaren zbóż, złociste serce z kłosów zbóż, gołębie, hostię.

Głównym organizatorem dożynek był Urząd Gminy w Łysomicach. W uroczystości brali udział przedstawiciele władz Urzędu Gminy z wójtem Piotrem Kowalem oraz przedstawiciele innych urzędów i instytucji z terenu gminy. Wśród nich znaleźli się wyróżnieni rolnicy – seniorzy, radni, parlamentarzyści, sponsorzy, dyrektorzy szkół oraz licznie przybyli mieszkańcy. Nad przebiegiem uroczystości czuwali starostowie – Barbara Błądek z Turzna i Błażej Zieliński z Kamionek Dużych. Koordynatorem przedsięwzięcia była Agnieszka Jankierska, która zadbała o to, aby wystroj i charakter uroczystości nawiązywały do tradycji ludowej i miały podłoże religijne. Były tańce regionalne w strojach ludowych, montaż słowno-muzyczny o znaczeniu chleba i wartości pracy, dorodne plody ziemi oraz kwiaty. Na scenie widniał napis: „Boże, przyjmij owoc ziemi i pracy rąk ludzkich”. W pobliżu ołtarza zostały ułożone bochny chleba, do poświęcenia, którymi po Mszy św. dzieliliśmy się, życząc sobie obfitości łask Bożych.

W homilii Ksiądz Proboszcz porównał pracę na roli do pracy nad sobą. Mówił, że każda praca jest naznaczona krzyżem, ale prowadzi do udziału człowieka i świata w dziele zbawienia. Trudy te są zatem błogosławione oraz stanowią źródło zadowolenia i radości, bo „człowiek tylko to miłuje, co go kosztuje” – podkreślił. Po homilii przedstawiciele poszczególnych sołectw przeczytali wezwania modlitwy wiernych. Prosił o postawę wdzięczności i uznanie, że od Boga pochodzi wszelkie dobro.

Po Eucharystii było wiele atrakcji. Każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Dla dzieci przygotowano dmuchane zamki, dla młodzieży – rozgrywkę, zmagania sportowe i pokazy taneczne, dla dorosłych – wiele konkursów, np. na najpiękniejszą zagrodę, najbardziej pomysłowy wieniec czy najciekawsze szkolne stoisko. Na zwycięzców czekały cenne nagrody, np. kosiarka spalinowa, aparat fotograficzny, telewizory plazmowe.

Radosną częścią uroczystości był występ Krystyny Giżowskiej. Wieczorem odbyły pokazy fajerwerków i zabawa taneczna przy muzyce gminnego zespołu „BAJROX”.

Katechetki parafii Gostkowo

JEDNYM ZDANIEM

EKOLOGICZNE DZIĘKCZYNIE

12 września w Przysieku rolnicy ekologiczni z całej Polski oraz sympatycy tego rodzaju gospodarowania spotkali się po raz 15. na Krajowych Dożynkach Ekologicznych. Msza św. w kościele pw. Królowej Męczenników Polskich rozpoczęła dziękczynienie za plony ekologiczne. Eucharystię pod przewodnictwem ks. Zbigniewa Gańskiego, diecezjalnego duszpasterza rolników, koncelebrowali: ks. prał. Daniel Adamowicz, dyrektor Caritas Diecezji Toruńskiej, ks. Marcin Brzeziński, wicedyrektor Caritas Polska, ks. Tomasz Ren, dyrektor Caritas Archidiecezji Poznańskiej oraz ks. Karol Dąbrowski, proboszcz parafii w Przysieku.

Aleksandra Wojdyło

KOLEJNY ROK PRACY FORMACYJNEJ

19 września w kościele pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Grębocinie zainaugurowano rok formacyjny Domo-wego Kościoła. Spotkanie zgromadziło ok. 150 osób reprezentujących kręgi z Torunia, Chełmna, Grodziczna, Nowego Miasta Lubawskiego, Kowalewa Pomorskiego i Grudziądza. Z tej okazji odprawiono Mszę św., której przewodniczył moderator diecezjalny ks. Andrzej Jakielski. W homilii Ksiądz Andrzej zachęcał do podjęcia pracy formacyjnej, a w szczególności do zaplanowania udziału w rekolekcjach wyjazdowych. Po Eucharystii miały miejsce świadectwa małżeństw uczestników rekolekcji letnich, którzy mówili o tym, co Pan Bóg w tym czasie przemienił w ich życiu. Rok formacyjny 2009/2010 nawiązuje do słów Chrystusa: „Czyńcie uczniów ze wszystkich narodów”.

Tomasz Strużanowski

Ks. kan. Dariusz Kunicki proboszczem kolegiaty

Grudziądz

6 września w kolegiacie grudziądzkiej pw. św. Mikołaja Biskupa odbyła się uroczystość kanonicznego wprowadzenia na urząd proboszcza ks. kan. Dariusza Kunickiego, który przez ostatnie 7 lat był dyrektorem Bursy Szkolnej Caritas Diecezji Toruńskiej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Grudziądzu.

Na początku ks. prał. Henryk Kujaczyński, dziekan dekanatu Grudziądz II, powitał uczestników, a następnie słowa podziękowania skierował dla ks. inf. Tadeusza Nowickiego, dziękując za 33 lata posługi duszpasterskiej w najstarszej parafii Grudziądza. Podkreślił jego wielkie zasługi. Stwierdził, że kapłan z 50-letnim stażem wpisał się w historię parafii, miasta i diecezji. Następnie Ksiądz Dziekan odczytał dekret bp. Andrzeja

Suskiego mianujący ks. kan. Dariusza Kunickiego proboszczem oraz dokonał kanonicznego wprowadzenia w obowiązki proboszcza, oddając go w szczególną opiekę Matce Bożej Łaskawej – Patronce Grudziądza. Życzenia nowemu proboszczowi składali przedstawiciele Rady Parafialnej w imieniu wszystkich grup modlitewnych działających w Kościele, prezydent Robert Malinowski z małżonką i przewodniczący Rady Miasta Arkadiusz Gonka, delegacja Szkoły Podstawowej nr 9 w Grudziądzu wspólnie z grupą dzieci i miejscowych pań katechetek. Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył ks. kan. Kunicki, a homilię wygłosił o. Kazimierz Pszczciński. Na zakończenie Mszy św. ks. kan. Dariusz Kunicki skierował do parafian słowa refleksji: „Chciałbym – z Bożą pomocą – podo-

Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył ks. kan. Dariusz Kunicki

łać tym wszystkim obowiązkom wynikającym z proboszczowania w tej parafii. Szczególnie chciałbym podziękować mojemu poprzednikowi ks. inf. Tadeuszowi Nowickiemu za to wszystko, co uczynił dla tego pięknego kościoła. Będę korzystał z jego bogatych doświadczeń. Będę pośrednikiem między ludźmi a Bo-

giem”. Następnie Ksiądz Proboszcz wyraził pragnienie współpracy z parafianami.

Po błogosławieństwie ks. kan. Dariusz Kunicki wraz księżmi koncelebrantami udał się przed ołtarz Matki Bożej Łaskawej, odmawiając modlitwę zawierzenia.

Zenon Zaremba

Członkowie bractwa z Księdzem Proboszczem

Jubileusz Bractwa Eucharystycznego

Grudziądz

7 września w kościele św. Józefa Oblubieńca w Grudziądzu przeżyliśmy jubileusz 10-lecia istnienia Bractwa Eucharystycznego w naszej wspólnotcie. Z tej okazji duszpasterze złożyli Bogu dziękczynną ofiarę Mszy św. W słowie Bożym ks. Wiesław Michlewicz przypomniał genezę stowarzyszeń i bractw religijnych zakładanych przez świeckich w pierwszych wiekach chrześcijaństwa.

Członkowie Bractwa Eucharystycznego wypraszają nawrócenie grzeszników słowami Koronki do Bożego Miłosierdzia, modlą się

w intencjach Ojca Świętego i Kościoła powszechnego. Odpowiadając na apel Biskupa Toruńskiego, proszą o nowe powołania kapłańskie, zakonne i misyjne z diecezji. W każdą pierwszą środę miesiąca uczestniczą w nabożeństwach poprzedzonych całodzienną adoracją Najświętszego Sakramentu. Angażują się również w przygotowanie liturgicznej oprawy comiesięcznej Eucharystii. Dziękując Bogu za 10 lat istnienia bractwa, ks. kan. Józef Lipski podziękował członkom za ich zaangażowanie i życzył wytrwałości w modlitewnej posłudze.

Marlena Naftyńska

10. rok pracy Bractwa św. Józefa

Toruń

18 września w kościele Chrystusa Króla w Toruniu spotkali się członkowie Bractwa św. Józefa Opiekuna Rodzin – męskiej wspólnoty działającej w miejscowej parafii. W trakcie adoracji Najświętszego Sakramentu, a następnie podczas Eucharystii prosili oni Boga o łaski potrzebne do owocnego przeżycia 10. roku pracy formacyjnej. Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył ks. prał. Józef Nowakowski, proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Jego obecność wiązała się z nadaniem mu honorowego członkostwa. Akt przyjęcia w poczet członków odczytał sekretarz Zbigniew Wiza. Proboszcz ks. kan. Józef Witkowski przypomniał, że to trzeci taki przypadek: przedtem honorowymi członkami bractwa zostali sufragani łowicki bp Józef Zawitkowski oraz sufragan toruński bp Józef Szamocki.

Bractwo św. Józefa Opiekuna Rodzin w Toruniu powstało w 2000 r. 3 lata później zostało erygowane dekretem bp. Andrzeja Suskiego jako stowarzyszenie wiernych z kościelną osobowością prawną. Zadaniem członków jest naśladować osobowość św. Józefa i jego cnoty, jednoczyć się z Chrystusem przez częstą spowiedź i Komunię św.,

modlić się za wstawiennictwem św. Józefa w intencji rodzin, dawać przykład pobożności, moralności oraz bogobojności w życiu osobistym i rodzinnym.

Obecnie do bractwa należy ok. 30 osób – głównie z parafii Chrystusa Króla. Dyrektorem jest ks. Józef Witkowski, rektorem – Adam Ławniczak. Wśród najważniejszych spotkań modlitewno-formacyjnych należy wymienić całoroczną nowennę do św. Józefa wraz z wystawieniem i adoracją Najświętszego Sakramentu, odbywającą się 19. każdego miesiąca o godz. 17.30 w kościele Chrystusa Króla. Po Eucharystii ma miejsce spotkanie członków bractwa ubogacone konferencją formacyjną. Szczególnie uroczysty przebieg mają przygotowania (9-dniowa nowenna) i uczestnictwo w uroczystości św. Józefa – Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny. W tradycję życia wspólnotowego wpisują się także coroczne pielgrzymki: majowa do jednego z sanktuariów maryjnych i czerwcową – do sanktuarium św. Józefa w Kaliszu. Członkowie regularnie ubogacają swoją postługą liturgii podczas niedzielnej Mszy św. sprawowanej w kościele parafialnym.

Tomasz Strużanowski

POŚWIĘCENIE

FIGURY SERCA JEZUSA

Biskup toruński Andrzej Suski 26 września poświęcił figurę Serca Jezusa Chrystusa, która stała przed Urzędem Miasta w Łasinie oraz dokonał Aktu Zawierzenia Najświętszemu Sercu Pana Jezusa miasta i parafii Łasina.

Figura Serca Pana Jezusa, której autorem i wykonawcą jest artysta rzeźbiarz Zbigniew Mikielewicz, stała na skwerze przed Urzędem Miasta, który został przebudowany według projektu mgr. inż. Andrzeja Ryczka, na co dzień mieszkającego w Nowym Jorku. Ustawienie figury Serca Chrystusa w tym miejscu było inicjatywą miejscowej Akcji Katolickiej i mieszkańców Łasina, popartą przez władze samorządowe oraz proboszcza ks. kan. Edmunda Tucholskiego, którzy pragnęli, aby

figura Serca Chrystusa wróciła po 70 latach.

Historia figury Serca Pana Jezusa sięga początku poprzedniego wieku. Pomysł ustawienia jej na skwerze przed wybudowanym w 1900 r. ratuszem zrodził się w 1904 r. Był związany z koniecznością przesunięcia figury Bożej Męki, która, stojąc 1 metr od schodów, utrudniała wejście i wyjście. Po uzgodnieniach ze stroną kościelną ustalono, że przeniesienie i odbudowa figury Bożej Męki odbędzie się na koszt miasta; stanie ona w rogu ogrodu ratuszowego przy ulicy Radzyńskiej. Wykonawcą figury Serca Jezusa był Królewski Zakład Robót Kościelnych Meyer z Monachium. Miała ona wysokość 110 cm, była wykonana z cynku i została pomalowana w tonacji kamienia ze złotym brze-

Poświęcenia figury dokonuje biskup toruński Andrzej Suski

giem. Została uroczystie poświęcona 23 czerwca 1907 r. We wrześniu 1939 r. została zniszczona przez Niemców.

Uroczystości rozpoczęły się Nieszporami pod przewodnictwem

bp. Andrzeja Suskiego w kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Łasinie. Następnie przy Urzędzie Miasta zaprezentowano program artystyczny, przygotowany przez młodzież z gimnazjum w Łasinie.

Ku czci Matki Bożej Bolesnej

Parafia pw. św. Marcina w Boleszynie wraz ze swoim proboszczem ks. Piotrem Nowakiem przeżywała 15 września 1. rocznicę koronacji łaskami słynącego obrazu Matki Bożej Bolesnej, której dokonał bp Andrzej Suski.

Od niedzieli poprzedzającej uroczystość wierni uczestniczyli w rekolekcjach, które poprowadził ks. Krzysztof Górski – wikariusz para-

fii pw. św. Wojciecha w Lidzbarku. Ukazał Maryję jako Służebnicę Pańską przez całe życie wierną Panu Bogu oraz Matkę opiekującą się swoim Synem Jezusem i troszczącą się o wszystkich ludzi. Nawijając do Roku Kapłańskiego, wyjaśnił potrzebę modlitwy w intencji nowych powołań kapłańskich oraz potrzebę dziękczynienia Bogu za to wszystko, co człowiek otrzymał

przez posługę kapłanów. Szczególną modlitwą każdy chrześcijanin powinien ogarnąć kapłanów, dzięki którym przyjął sakramenty święte, a także tych, którzy „w kapłańskim życiu się zagubili jak św. Piotr Apostoł, który najpierw gotów był oddać życie za swojego Mistrza, a potem trzykrotnie się Go zaparł” – mówił Rekolekcjonista.

W niedzielny wieczór wierni jeszcze raz zgromadzili się w świątyni, aby uczestniczyć w Apelu Jasnogórskim, a następnego dnia po Mszy św. wzięli udział w nabożeństwie Drogi Krzyżowej, wędrując razem z Maryją ulicami Boleszyna.

Uroczystości rozpoczęły się kolejnego dnia Nieszporami, po których cudowny obraz został przeniesiony w procesji na plac obok plebanii. Następnie wierni odmówili modlitwę różańcową, zawierając siebie i swoich bliskich Matce Najświętszej.

O godz. 19.30 licznie przybyli księża wyruszyli w procesji z kaplicy św. Huberta i zatrzymali się w Alei Kapłańskiej, upamiętniają-

cej boleszyńskich proboszczów. Na kamieniach – ustawionych po obu stronach alei – zostały umieszczone tabliczki z imionami i nazwiskami proboszczów oraz datami ich posługi w boleszyńskiej parafii. Aleję poświęcił ks. inf. Tadeusz Nowicki. Następnie kapłani przeszli do ołtarza polowego, gdzie rozpoczęła się Suma. Na początku Mszy św. ks. Piotr Nowak pozdrowił księży, parafian oraz pielgrzymów, a następnie przedstawiciele parafii Lucyna i Andrzej Wrzosek z dziećmi złożyli u stóp Maryi różę, wykonaną ze złota i bursztynu jako wotum wdzięczności za całoroczną peregrynację kopii obrazu Matki Bożej Bolesnej wśród rodzin boleszyńskiej wspólnoty.

W homilii Ksiądz Infułat powiedział, że Maryja jest Tą, która została wpisana przez Boga w Jego wieczny plan zbawienia człowieka. „W dzisiejsze święto – mówił – kiedy czcimy Maryję, chwalimy Ją i dziękujemy Bogu za Jej dar, chcemy uczyć się od Niej, jak stać przy Jezusie Chrystusie, jak być Mu wier-

Przed obrazem odmówiono modlitwę ślubowań Matce Bolesnej

Pielgrzymka „Niedzieli”

KS. ZBIGNIEW ŻYNDĄ

W przeddzień Dnia Środków Społecznego Przekazu, 19 września, odbyła się 13. Pielgrzymka na Jasną Górę Pracowników i Przyjaciół Tygodnika Katolickiego „Niedziela” pod hasłem: „Wierność Chrystusa, wierność kapłana”, w której uczestniczyli czytelnicy, przyjaciele i współpracownicy oraz księża redaktorzy na czele z redaktorem naczelnym ks. inf. Ireneuszem Skubisiem oraz redaktorzy świeccy diecezjalnych edycji. Na tegoroczną pielgrzymkę zostały zaproszone osoby, które w poprzednich latach otrzymały medale „Mater Verbi”. Wśród laureatów są kapłani, którzy z gorli-

szczenie Słowa Bożego wymaga bacznej obserwacji i analizy wydarzeń społecznych. Jesteśmy sługami i dlatego „mamy wzrastać w wierze, żeby obok naszego słowa mówionego czy pisanego, była także postawa wobec tej wielkiej drogi, jaką wyznacza Jezus Chrystus, On jest Drogą, i to Drogą prowadzącą do życia wiecznego”. Odmówiono także Akt Oddania Matce Bożej Wspólnoty i Dzieła „Niedzieli”.

Nagrodzeni z diecezji toruńskiej

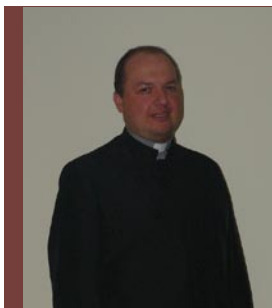
Dalsza część uroczystości odbyła się w Auli Jana Pawła II, gdzie pielgrzymów powitał ks. inf. Ire-

usposobienie sprawiają, że społeczność szkolna i parafianie chętnie uczestniczą w spotkaniach inicjowanych przez ks. Krzysztofa Górskiego. Są to uroczystości organizowane przez parafie św. Wojciecha i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny oraz szkołę podstawową i gimnazjum

Pani Helena od wielu lat współpracuje jako wolontariuszka, informuje o wydarzeniach mających miejsce w Grudziądzu, m.in. o działalności Klubu Inteligencji Katolickiej, uroczystościach parafialnych, jubileuszach kapłańskich. Dociera do interesujących ludzi z regionu i prezentuje ich sylwetki na łamach „Głosu z Toru-

Przemówił burmistrz miasta i gminy Łasin Franciszek Kawski, zwracając się z prośbą o poświęcenie figury. Uroczystość uświetniła Schola Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu.

Ks. Zbigniew Żynda

Wśród nagrodzonych medalem „Mater Verbi” są ks. Krzysztof Górski i Helena Rykaczewska

BOŻENA SZPANNER

nym od początku do końca”. Jednak współczesny człowiek, nawet katolik, ulega pokusie poprawiania Pana Boga, pouczenia Go, wybierania sobie prawd, które mu odpowiadają, oddzielania ich, a nawet zniekształcania, żyjąc tak, jak mu się podoba. Są jednak „prawdy od Boga pochodzące i są one niezmiennie jak sam Pan Bóg” – mówił Kaznodzieja. I dlatego chrześcijan powinien na wzór Maryi stać przy Chrystusie, zgłębiać prawdę o Chrystusie, a jest to prawda o Bogu, który „tak umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (por. J 3, 16).

Po Komunii św. ks. Piotr Nowak podziękował ks. inf. Nowickiemu, czcicielom Matki Bożej Bolesnej – kapłanom i wiernym. Następnie uczestnicy przeszli w procesji do kościoła, gdzie w ołtarzu głównym umieszczono cudowny obraz. Odmówili modlitwę ślubowań Matce Bolesnej.

Ks. Krzysztof Górski

wością działają z „Niedziela” na rzecz dzieła ewangelizacji. Rok Kapłański jest dobrą okazją, by zauważyć ich zaangażowanie, solidarność i trud, a także przedstawić propozycje oraz wspólnie podejmować ważne decyzje.

Modlitwę rozpoczęła Msza św. pod przewodnictwem i z homilią Prymasa Polski kard. Józefa Glempa w Bazylice Jasnogórskiej. Witając zebranych, ks. inf. Skubiś prosił Maryję, by błogosławiła ludziom i współpracownikom we wszystkich parafiach, we wszystkich zakątkach kraju: „Chcemy się modlić u Matki Bożej za «Niedzielę» i za to wszystko, co «Niedziela» przynosi”. Podkreślił, że rolą mediów jest przekazywanie prawdy i dobra – tych wartości, które są ważne dla człowieka. „Chcemy głosić Ewangelię, Chrystusa. Dlatego staramy się być wierni nauce Kościoła”. W homilii Ksiądz Prymas powiedział, że

neusz Skubiś oraz prezentował nowe dzieło duszpasterskie – Kręgi Pomocników Mater Verbi. Tradycją już stało się wręczenie nagród „Mater Verbi”. W tym roku najwyższym odznaczeniem, statuetką „Sursum Corda”, został uhonorowany m.in. Prymas Polski. Wśród nagrodzonych medalem „Mater Verbi” z diecezji toruńskiej są ks. Krzysztof Górski – wikariusz parafii św. Wojciecha Biskupa Męczennika w Lidzbarku Welskim i Helena Rykaczewska z Grudziądza.

Ksiądz Krzysztof przekazuje wiadomości z regionu. Propaguje i zachęca do czytania prasy katolickiej, szczególnie młodzież z Gimnazjum Publicznego im. Szarych Szeregów w Lidzbarku, w którym uczy. Taką zachętą są informacje o Szkolnym Kole Caritas i innych imprezach mających miejsce w szkole, parafii i okolicy. Zapał duszpasterski i pogodne

nia”. Swoją pracę wykonuje chętnie, solidnie, z zaangażowaniem i sercem.

Warsztaty dziennikarskie

Pielgrzymkę poprzedziły warsztaty dziennikarskie w auli redakcji, które odbyły się 18 września. W spotkaniu głos zabrali: bp Adam Lepa, który podjął temat mediów publicznych, Robert Morusiewicz przekazał uwagi na temat przygotowywania graficznego edycji diecezjalnych, ks. inf. Ireneusz Skubiś i ks. prał. Ksawery Sokołowski zaprezentowali program duszpasterski Pomocników „Mater Verbi”, Alicja Baranek prezentowała Rafała Matusiaka, prezesa TFI SKOK, i wypowiadała się na temat inwestowania etycznego, natomiast redaktor Maciej Łętowski prezentował „Współczesne problemy dziennikarstwa”.

Beata Pieczykura

Pogrzeb kapłana toruńskiego

dokończenie ze str. I

na emeryturę, było nam smutno, zadawaliśmy sobie pytanie: Dlaczego tak wcześnie? Teraz już znamy odpowiedź. Już wtedy prowadziłeś nierówną walkę z chorobą, byłeś utrudzony, ale mimo to nie rozstałeś się z nami tak do końca. Nigdy nie dbałeś o swoje, a nieustannie zabiegałeś o dobro wspólne, o dobro Kościoła powszechnego, ale i tego parafialnego, grążawskiego. Swoje materialne potrzeby ograniczyłeś do minimum, uważałeś, że lepiej być niż mieć. Zawsze byłeś zadowolony, zawsze syty, zawsze było Ci ciepło, nigdy za gorąco, zawsze byłeś zdrowy, nigdy zmęczony, nawet wtedy, kiedy było widać, że cierpisz. Wdzięczni za wszystko, co z Tobą i dzięki Tobie przeżyliśmy, czego doświadczyliśmy i doświadczać będziemy, w tym i przyszłym życiu, jeśli nie zboczymy z drogi, którą nas prowadziłeś, będziemy o Tobie pamiętać w naszych modlitwach, zachowamy Cię w naszych wspomnieniach”.

Po Mszy św. kondukt żałobny przeszedł na cmentarz parafialny. Trumnę nieśli strażacy połączonych garnizonów. Na koniec nad trumną Księdza Ryszarda falowało morze kwiatów.

Ks. Marian Tomasz Kowalski

Wspomnienie o ks. Ryszardzie Czepku

Ks. Ryszard Czepek – proboszcz parafii św. Marcina w Grążawach – zawitał do Grążaw pod koniec wakacji 1995 r. Msza św. inauguracyjna odbyła się 20 sierpnia. Nowy styl duszpasterstwa Księdza Ryszarda zaowocował różnorodnością życia religijnego w parafii. Powstały: Akcja Katolicka, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, koła różańcowe, ministranci, lektorzy (dorośli, młodzież, dzieci), kantorzy, Parafialny Klub Sportowy „Arka” oraz Parafialne Koło Wędkarskie.

Ksiądz Proboszcz od początku postanowił zadbać o estetykę kościoła. Zlecił odrestaurowanie barokowych ołtarzy, wyremontowanie podłogi. Usunięto niepotrzebne sprzęty. Wyposażono świątynię w nowe ławki oraz nagłośnienie. Znikły sztuczne kwiaty, które zastąpiły żywe kompozycje, własnoręcznie układane przez Księdza Ryszarda.

Teren wokół kościoła i plebanii zawsze zadbane. Z inicjatywy Księdza Proboszcza w 1997 r. została wybudowana kostnica z urządzeniami chłodniczymi i kaplicą pogrzebową. Z jego inicjatywy zostały odnowione wszystkie przydrożne figurki i krzyże znajdujące się na terenie parafii. Ksiądz Ryszard szczególnie dbał o oprawę liturgiczną Mszy św. oraz nabożeństw. Zapoczątkował pełnienie na niedzielnych Mszach św. posługi lektorskiej dorosłych, młodzieży i dzieci. Był to wynik regularnych spotkań grup działających w parafii.

Wprowadził tzw. niedzielne Msze św. Ksiądz Ryszard śpiewał z dziećmi piosenki religijne, chodząc z mikrofonem, wyjaśniał treść Ewangelii, rozmawiał, zadawał pytania i nauczył dzieci spontanicznej modlitwy wiernych.

Grono ministrantów (40 chłopców) pełniło posługę na codziennych i niedzielnych Eucharystiach. Stała formacja, regularne spotkania, letnie wycieczki i obozy formacyjne sprawiały, że wielu chłopców należało do tego grona. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży spotykało się we własnej, gustownie urządzonej salce z kominkiem. 2 razy

w miesiącu odbywały się spotkania członków KSM, przygotowywane przez młodzież. Ksiądz Proboszcz zawsze służył radą. Młodzież regularnie wyjeżdżała na wycieczki. Raz w roku w miejscowości Głęboceki był organizowany obóz wypoczynkowy. Każdego dnia uczestnicy brali udział w Mszy św., a potem w pieszych i rowerowych wycieczkach po okolicy. Ambicją młodych mieszkańców Grążaw było zarobienie własnych pieniędzy na obóz i wycieczki. Były na to sposoby (przed Bożym Narodzeniem i Niedzielą Palmową oraz w Wielką Sobotę). Stałym sponsorem był Ksiądz Proboszcz.

Ksiądz Ryszard był parafialnym asystentem Akcji Katolickiej, która podejmowała ciekawe inicjatywy, m.in. wyjazd do toruńskiego Planetarium. Członkowie AK organizowali wyjazdy na spektakle do teatrów i na pielgrzymki. Z okazji św. Mikołaja została zorganizowana impreza dla dzieci. Jedną z form działalności AK było Koło Charytatywne.

Ksiądz Ryszard był propagatorem szerokiego działania kół różańcowych w każdej wsi. Członkinie kół spotykały się 16. dnia każdego miesiąca.

Redakcja Tygodnika „Niedziela” przyznaje medal „Mater Verbi” tym, którzy w szczególnie sposób przyczyniają się do propagowania pisma. W 2001 r. to wyróżnienie otrzymał Ksiądz Ryszard.

Szczególnym osiągnięciem było powstanie w 2001 r. szkoły katolickiej w Grążawach. Dzisiaj trudno sobie wyobrazić wieś bez szkoły z oddziałem przedszkolnym. Z jego inicjatywy w 2003 r. rozpoczęła się w parafii Grążawy indywidualna i zbiorowa Adopcja Serca, która trwa do dziś. Ksiądz Ryszard był głównym pomysłodawcą konkursu plastycznego o św. Marcinie, który był rozstrzygany co roku 11 listopada.

Osobowość Księdza Ryszarda przyciągała dzieci, młodzież i dorosłych. Dla każdego miał zawsze miłe, dobre słowo. Każdego człowieka darzył szacunkiem. Był odkrywcą talentów muzycznych trzech chłopców, którzy już w wieku gimnazjalnym doskonale radzili sobie z grą na organach oraz śpiewem podczas liturgii.

Przeprowadzałam badania ankietowe na temat: Kto jest autorytetem dla dzieci i młodzieży? Gdy przeanalizowałam wyniki, okazało się, że badani w 80% odpowiedzieli, że autorytetem jest dla nich ks. Ryszard Czepek.

Był pomysłodawcą i współorganizatorem pikników rodzinnych, które odbywały się rokrocznie 3 maja. Pokazał młodym, jak spędzać wolny czas. Organizował rajdy rowerowe. Podczas ferii świątecznych i zimowych przy pomocy parafian organizował kuligi dla dzieci i młodzieży. Był organizatorem pielgrzymek dla starszych parafian, m.in. do Kodnia i Częstochowy.

Cenię Księdza Ryszarda za prostotę życia i otwartość na drugiego człowieka. Był pięknym przykładem radosnego kapłaństwa. Zawsze starał się być odpowiedzialny, sumienny i uczciwy. Był przykładem kapłana od serca dla ludu. Zawsze był przygotowany do kazań. Na pół godziny przed każdą Mszą św. siadał do konfesjonału. Miał ogromnie nabożeństwo do Matki Bożej. Nigdy nie przeszedł obojętnie obok potrzebującego pomocy duchowej czy materialnej. Za jego słowem szły czyny miłosierdzia, ile i komu pomagał, tylko sam Bóg to wie.

a

30 września 2007 r. - pożegnanie Księdza Ryszarda odchodzącego na emeryturę

IX Dzień Papieski „Jan Paweł II – Papież Wolności”

Diecezjalne obchody IX Dnia Papieskiego
„Jan Paweł II – Papież Wolności”
odbywają się 11 października w Toruniu

W programie:

- 17.00 – uroczysta Msza św. w kościele ojców jezuitów
pw. Świętego Ducha na Rynku Staromiejskim
- 17.45 – przejście pod pomnik Jana Pawła II
(przy katedrze), złożenie kwiatów i lampionów
(będą wręczone przy wejściu do kościoła)
- 18.15 – koncert w wykonaniu zespołów
młodzieżowych (gwiazda wieczoru:
zespół Czaqu) na Rynku Nowomiejskim

Pomnik Jana Pawła II w Toruniu

Kolejna rocznica wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową jest doskonałą okazją, aby na różne sposoby wyrazić wdzięczność za przykład życia i nauczanie Sługi Bożego. Po raz dziewiąty – w niedzielę poprzedzającą rocznicę wyboru – jest organizowany Dzień Papieski, który w tym roku obchodzimy pod hasłem: „Jan Paweł II – Papież Wolności”. Pragniemy go przeżyć równie uroczysto, jak to miało miejsce w latach poprzednich, angażując się w wymiarze intelektualnym, duchowym, artystycznym i charytatywnym.

Dziękując za dotychczasowe działania związane z obchodami Dni Papieskich, wierzymy, że i w tym roku wszyscy włączą się w świętowanie. Z taką też prośbą zwróciliśmy się do szkół w diecezji toruńskiej, aby podjęły się (również we współpracy z parafią, jeśli to moż-

liwe) przygotowania okolicznościowych apeli, przedstawień, wieczornic, wystaw, konkursów plastycznych bądź literackich. Ważne jest, aby młode pokolenie miało możliwość zapoznania się z życiem i nauczaniem naszego Wielkiego Rodaka oraz wyrażenia w dowolnej formie swoich myśli, uczuć i wspomnień. Dlatego chcemy pobudzić młodych do refleksji, dyskusji i odpowiedzialnej samooceny.

W tym celu uruchamiamy nową stronę internetową www.pokoleniejp2.torun.pl. Zamieścimy na niej zdjęcia przesłane w formie elektronicznej (z jedno- lub dwuzdaniowym komentarzem), rysunki, wiersze, reportaże, eseje, opowiadania itp. oraz relacje z Dnia Papieskiego nadesłane ze szkół, gmin, parafii, które będą dowodem pamięci o Wielkim Polaku. Wszystkich chętnych prosimy o przesyłanie podpisanych materiałów drogą elek-

troniczną pod adresem: pokoleniejp2@torun.pl. Uczniów szkół podstawowych zachęciliśmy dodatkowo do wykonania prac plastycznych, a młodzież z gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych oraz akademicką – do spisania refleksji.

W związku z tym, że w przyszłym roku przypada 5. rocznica śmierci Jana Pawła II, postanowiliśmy wydać okolicznościową książkę – album, w której umieścimy najlepsze prace spośród nadesłanych.

Środki z kwesty, zorganizowanej w parafiach 11 października, zostaną przekazane tysiącom stypendystów. Informujemy, że Caritas Diecezji Toruńskiej od 10 lat realizuje program stypendialny „Fundusz dla Janka Muzykanta” oraz ogólnopolski program „Skrzydła”, dzięki którym łącznie wspieramy ponad 180 młodych osób rocznie. □

Groza i heroizm

W październiku 1939 r. Niemcy przystąpili do zorganizowanej likwidacji polskich elit, w tym duchowieństwa. Zachowały się relacje nielicznych ocalałych i świadków wydarzeń o torturach psychicznych i fizycznych, którym poddawano aresztowanych.

Przed wybuchem wojny księży dekanatu chojnickiego uchwalili, że nie opuszczą swoich parafii. Niektórym przyszło za to zapłacić życiem. W pierwszej dekadzie listopada na polach igielskich k. Chojnic, w miejscu nazwanym po wojnie „Doliną Śmierci”, rozstrzelano 10 kapłanów, m.in. dziekana i proboszcza chojnickiego Pawła Marchlewskiego i ks. Józefa Mańkowskiego, proboszcza w Nowej-cerkwi. Ks. Mańkowski, powołany we wrześniu na front jako kapłan, po uwolnieniu z obozu jenieckiego, mimo ostrzeżeń, powrócił do swojej parafii, mówiąc: „Bóg i przełożeni wyznaczyli mi inne zadanie”. Został stracony 9 listopada. To jeden z 19 kapłanów męczenników wyświęconych w 1923 r.

Ks. Jan Pronobis, jego kolega „wielkiego rocznika”, proboszcz z Grębocina, zginął 28 października wraz z ks. Romanem Gdańcem z Czarnowa, Stanisławem Głowczewskim-Kossakiem z Kaszczorka w grupie 130 mieszkańców Torunia i okolic uwięzionych w Forcie VII (przetrzymywano tam ok. 1200 osób). Była to pierwsza egzekucja spośród kilku dokonanych do

grudnia 1939 r. Więźniowie wywołani przez strażnika, który kazał im zabrać swoje rzeczy osobiste, nie spodziewali się śmierci. Świadek tamtej sceny, ks. Wojciech Gajdus, wspominał: „Ks. Kossak-Głowczewski (...) krzyknął: «Widzicie, dla nas siedzenie już się skończyło. Pociescie się, i wy niedługo pójdziecie w nasze ślady!». Żegnani naszymi radosnymi okrzykami, sami radośni, (...) zniknęli w czeluściach lewego skrzydła”. Droga ich radości trwała tylko chwilę. W innej celi kazano im oddać zegarki i pieniądze, zdjąć ubrania, buty i półnagich wywieziono do odległego o 7 km lasu w Barbarce. Przypadkowy świadek egzekucji wśród strzałów i krzyków słyszał śpiew „Kto się w opiekę”.

Dzień wcześniej w Rudzkim Moście zginął w odwetowej zbiorowej egzekucji dziekan tucholski, proboszcz w Bysławiu ks. Piotr Sosnowski – kolejny kapłan z kursu 1919-1923 r. Proboszcz Bysławia w czasie kopania grobu namawiał swoich parafian do modlitwy i żalu za grzechy. „Jak będą do nas strzelać, to starajcie się patrzeć w niebo” – radził. Zginął ostatni; kaci mierzyli w serce i w oczy. Pierwszą ofiarą tamtej zbiorowej zbrodni był ks. Franciszek Nogalski, wikary z parafii w Raciążu k. Tucholi. Już 24 października oddał życie za zakładników, przyjmując na siebie winę za podpalenie stodoły i śmierć miejscowego folksdojczy, niesłusznie przypisywaną Polakom. Na wielkoduszny gest kapłana Niemcy zareagowali szyderstwem. Zastrzelili i jego, i zakładników, wśród nich ks. Konrada Piątkowskiego, proboszcza z Dąbrówki k. Kamienia Krajeńskiego i ks. Franciszka Romanowskiego, prefekta gimnazjum w Tucholi.

Księża Józef Mańkowski, Piotr Sosnowski i Franciszek Nogalski czekają na chwałę ołtarzy, tak jak sługa Boży ks. Antoni Arasmus. Proboszcz z Kiełpina k. Kartuz manifestował polskość podczas nabożeństw, publicznie piętnował bezprawie i pospolite kradzieże, jakich dopuszczali się miejscowi Niemcy. Ci „przyszli po niego” w piątek, 27 października. W lesie k. Kartuz, po torturach, najpierw strzelili w głowę, później dobili rannego kolbami. Po wojnie

Ostatnie chwile ks. Piotra Sosnowskiego

podczas ekshumacji stwierdzono, że miał połamane ręce i nogi. Bicia i tortur ze strony członków Selbstschutzu doświadczył m.in. ks. Kajetan Kaszewski, wikary w Unisławiu, przetrzymywany w listopadzie w piwnicy domu w Plutowie, zakatowany pałkami. „Pałkami i drągami jako «polskiego psa» na śmierć zatłukli w stajni na majątku Kopytkowo, gdzie trzymali jego ojca jako zakładnika, a którego syn za cenę własnej śmierci męczeńskiej uwolnił” – pisze ks. Antoni Liedtke o kleryku Franciszku Chyle z Kolonii Ostrowickiej. Tak samo znęcano się w październiku w piwnicach siedziby Selbstschutzu w Nowym Mieście Lubawskim nad ks. Stanisławem Zabrockim, proboszczem z Brzoza, przed wywiezieniem na rozstrzelanie do lasu bratiańskiego.

Na terenie obecnej diecezji toruńskiej najwięcej księży zginęło koło wsi Klamry opodal Chełmna. W listopadowych egzekucjach rozstrzelano 33 duchownych, wśród nich proboszcza i dziekana chełmińskiego ks. Franciszka Żyndę. Prawdopodobnie w Łopatkach k. Wąbrzeźna został zamordowany dziekan golubski, proboszcz w Kowalewie ks. Alojzy Puppel. W Księżych Górach zginęli kapłani z Grudziądza – proboszcz parafii św. Mikołaja ks. Antoni Pastwa i wikary ks. Antoni Sobisz oraz proboszcz parafii Świętego Krzyża ks. Jan Klunder.

Na przełomie października i listopada w dawnej żwirowni k. Mniszka k. Górnej Grupy, w drugim

pod względem liczby ofiar miejscu kaźni na Pomorzu (po Piaśnicy), stracono 9 duchownych z okolic Świecia i Nowego. Na Kaszubach śmierć nad zbiorowymi mogiłami w pobliżu Skarszew poniosło 17 księży z okolic Kościerzyny, wśród nich proboszcz i dziekan kościelny Hugon Ruchniewicz. „Pomysłowość” i bestialstwo oprawców towarzyszyły skazanym na śmierć aż do dołów śmierci: „Polacy musieli biec w kierunku wykopanego dołu, a wszyscy Niemcy strzelali do nich jak do zajęcy i to w ten sposób, że każdy Polak po otrzymaniu postrzału wpadał do dołu” – mówił jeden z SS-manów o egzekucji 46 więźniów, wśród nich ks. Feliksa Klonowskiego, wikarego w Matarni, przeprowadzonej 11 listopada w pobliżu Egiertowa. Nie dodał, że zranionych dobijano kolbami i łopatami (por. ks. Jan Walakus, „W cieniu połamanego krzyża”). Księżę z powiatu kartuskiego rozstrzeliwano głównie w lesie kaliskim; 25 listopada zgładzono 8 kapłanów. Już 27 października wraz z 76 innymi Polakami poniósł tam śmierć ks. Aleksy Gburek, wikariusz ze Stężycy, aresztowany za głoszenie patriotycznych kazań. Parafianie, którzy namawiali go do ukrycia się, usłyszeli: „Zostałem postawiony w Stężycy i tu będę do końca wypełniał moje kapłańskie obowiązki”. Wojciech Wielgoszewski W następnych odcinkach przybliżymy okoliczności zagłady pelpińskiego duchowieństwa i „technologie zbrodni” w Szpęgawsku i Piaśnicy

głos z Torunia
niedziela

Ks. dr Dariusz Żurański
(redaktor odpowiedzialny)
współpraca: Joanna Kruczyńska
ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń
tel. (0-56) 622-35-30 w. 39
fax (0-56) 621-09-02
e-mail: torun@niedziela.pl
Dyżury: od poniedziałku do piątku
w godz. 9.00-13.00
Redakcja częstochowska:
Beata Pieczykura
tel. (0-34) 369-43-38